

HØRINGSSVAR

Veivalg for fremtidig kirkeordning

Høring februar – mai 2015

Det vises til Kirkerådets høringsnotat *Veivalg for fremtidig kirkeordning*. I høringsnotatet presenteres en rekke temaer og veivalg for den fremtidige kirkeordningen med i alt 27 spørsmål.

Se bakgrunnsmateriale på denne nettsiden: www.kirken.no/kirkeordning

Høringsinstansen gjøres oppmerksom på at spørsmålene står i et visst forhold til hverandre, noe som er påpekt i teksten.

Det er også anledning til å gi svar kun på et utvalg av spørsmålene.

Høringssvar bes sendt elektronisk til post.kirkeradet@kirken.no.

(Skriv gjerne inn svarene i denne Word-fila og send den som vedlegg til epost).

Opplysninger om høringsinstansen:

Navn på menighet/kirkelig fellesråd/organisasjon: Asker menighet

Adresse: Kirkelia 3, 1371 Asker

Kontaktperson: MR leder Ellen Hagemo, MR repr Anne Louise Tvetter Generelt:

Viktige forutsetninger som gir rammer for våre svar:

1. Vi er en evangelisk luthersk kirke. Det betyr at trosgrunnlaget vårt er: Bibelen, de tre trosbekjennelsene, Confessio Augustana og Luthers lille katekisme. Det betyr videre at det almenne prestedømme verdsettes og at sognet er vår kirkes grunnenhet.
2. Den norske modellen med samvirke mellom «embedet» og «råd» bør videreføres, for å ivareta legfolkets og det allmenne prestedømmets innflytelse samtidig som man sørger for god teologisk kompetanse tilstede i beslutningsfora.
3. Stortingets forlik bruker betegnelsen «folkekirke» i betydningen «landsdekkende». Det betyr at den ny kirkeordningen skal virke i hele landet, i nord og sør, i store og små sogn og store og små kommuner.
4. Kommunereformen innebærer at det kan skje store endringer i kommunestrukturen innen få år. Som igjen kan forandres. Det bør tenkes grundig gjennom hvorvidt veldig tette bånd til kommunestrukturen er hensiktsmessig.
5. Kirkens finansiering er avgjørende for hvordan strukturen eller ordningen av kirken kan bli.

Vi har i våre svar brukt våre egne erfaringer i Asker sogn og Asker kommune som en basis for våre vurderinger.

Høringsspørsmålene

Spørsmålene som er forsøkt besvart:

- 1 Bør det gjøres endringer i fordelingen av oppgaver og myndighet mellom lokalt, regionalt og nasjonalt nivå? I så fall hvilke og hvorfor?

Vi ønsker å videreføre tre nivåer i vår kirke; sogn, bispedømme og kirkemøte/kirkeråd. Vi bør ha tre nivåer i en folkekirke som skal være landsdekkende. Hvis ikke blir avstandene mellom det lokale og nasjonale for stor. Strukturen og myndighetsfordeling bør gjenspeile at soknet er vår kirkes grunnenhet. For ikke å få for lang avstand mellom bispedømme og soknet, bør det vurderes om man skal se både på antall bispedømmer og størrelsen på soknene jfr nye statlige regionale planer og nye kommunestruktur

- 2 Deler høringsinstansen Kirkerådets vurdering om at dagens finansieringsordning er den beste til å sikre en bred folkekirke?
- 3 Dersom dagens finansieringsordning for Den norske kirke faller bort, hvilken ordning vil høringsinstansen gå inn for? Begrunn synspunktet.

Det er vår bekymring at kirkens økonomiske situasjon på få år kan endre seg dramatisk. Det vil føre til nødvendige prioriteringer og med stor sannsynlighet nedskjæringer i antall stillinger. Selv om det er en uønsket utvikling, er det nødvendig å gjennomtenke hvilke prinsipper man i en slik situasjon skal følge.

Dersom dette skjer, vil kirken antagelig være tjent med en annen form for en dobbel finansiering; en finansiering som ivaretar den kulturhistoriske arven som ligger i kirkebyggene og en som ivaretar drift og aktivitet. Hvis man i tillegg skal forsøke å gjøre seg uavhengig av størrelse på nye kommuner og ta signaler fra rådende politiske strømninger på alvor vil det være klokt å tenke at :

- 1) staten finansierer vedlikehold og bygging av kirkebygg (og slik sett fortsetter å legge forutsetningene for en (geografisk dekkende) folkekirke.
- 2) Kommunene bidrar med støtte til kirken som allmennyttig frivillig arbeid
- 3) Alle norske innbyggere betaler en livssynsavgift (som innkreves over skatteseddelen)

Gjennom at alle norske borgere betaler en livssynsavgift, knytter man det ikke til hvorvidt man er aktiv medlem, men avgiften fordeles der man er registrert som medlem . De «medlemsløses» avgift går til et humanitært formål. Da vil man unngå den vridningen man har sett i Sverige.

Bispedømmet håndterer soknenes felles interesser overfor Staten og kommunene. Eventuelt kan soknene selv fremme sine interesser overfor kommunene, enten direkte eller via et organ som dekker flere sogn i samme kommune.

Bispedømmet får tildelt livssynsavgiftene til fordeling videre til de enkelte sogn. Da vil man også kunne få en vurdering og mulighet til å starte ny aktivitet, opprette nye sogn mm

- 4 Hvordan kan kirkestrukturen forenkles for at knappe ressurser kan bli rasjonelt utnyttet?

Vi mener at kirkens byråkrati må reduseres, dobbeltarbeid må bort, fellesrådene slik de fungerer i dag kan legges ned. Antall delegater på Kirkemøte må reduseres Bispedømmerådene må reduseres. Sognene må få flere oppgaver innen personalforvaltning og økonomi med støtte av HR kompetanse/ressurser og økonomisk kompetanse på bispedømmenivå, evt. prosti/kommunenivå.

5 Har høringsinstansen synspunkter på kriteriene for soknestørrelse og sokneinndeling i en fremtidig kirkeordning?

Det er vanskelig å gi generelle anbefalinger om størrelse på sokn i et så variert land som Norge. Soknene skal være overkommelig i geografisk utstrekning samtidig som de må ha et visst medlemstall for å kunne forsvare personalressurser. I tillegg må størrelsen være overkommelig i forhold til menighetsbygging. Det kan være en ide å tenke at man kan innføre kapelldistrikt igjen. Dvs at det kirkebokførende sogn har en viss størrelse i antall medlemmer f.eks 3000-5000 inb, men at det innenfor et sogn åpnes for mindre kapelldistrikt som kan drives som lokalmenigheter og ivareta de mindre felleskapene. Så kan kapelldistriktene ha representanter i menighetsrådet som velges for soknet.

Størrelsen på menighetsrådene bør i utgangspunktet være som i dag, men må tilpasses sognets størrelse.

6 Bør ordningen med to organer for soknet (menighetsråd og fellesråd) videreføres?

Et flertall i menighetsrådet mener at Fellesrådene bør nedlegges. Svært mange av de oppgavene Fellesrådene gjør i dag, kan ivaretas av sognet. Det er uryddig at to organer representerer samme nivå. Det har vært pedagogisk svært vanskelig å formidle dette prinsippet. Stadig tror mange at fellesrådet ligger over MR, selv folk som sitter i lokale Fellesråd.

Fellesrådene ble opprettet som nytt organ for å ivareta menighetenes økonomiske interesser overfor kommunene som bevilgende myndigheter og for å ivareta ansettelse og personalansvar. Da tenkte man ett fellesråd - en kommune. I mindre og mellomstore kommuner har denne ordningen fungert rimelig godt.

Med den kommende kommunereformen, der det ligger an til opprettelse av svært store kommuner, må vi stille spørsmål om sognene er tjent med fellesråd slik det nå er konstruert. Avstanden fra sognet til bevilgende myndighet blir så stor at det blir et demokratisk problem, og et prinsipielt problem i forhold til vår kirketenkning med soknet som grunnenhet. (jfr Oslo som i tillegg har prostiråd)

Menighetsrådene har hatt for liten innflytelse over økonomi og personell i dagens struktur, noe som strider med tanken om soknet som kirkens grunnenhet. Menighetsrådene har kunnet lage planer, men ikke styre økonomi eller ansettelse og bruk av personellressurser.

Et organ som har utpekte representanter fra menighetsrådene har relativt stor innflytelse over menigheters daglige virke. Representasjonen er indirekte valgt/utpekt med relativt liten oppmerksom knyttet til valget i forhold til valget av menighetsråd og bispedømmeråd.

Sognet ved menighetsrådet kan få delegert fullmakter fra bispedømme til innstilling og ansettelse i personalsaker.

Det kan for flere sogn i samme kommune være hensiktsmessig å ha et samarbeidsforum/organ mellom sognene og kommunen for å bedre kommunikasjon omkring kirkens plass i lokalsamfunnet og kommunens bidrag.

7 Hvis ordningen videreføres: På hvilket nivå bør fellesorgan for flere sokn ligge (kommunenivå eller annet nivå, f.eks. prostinivå eller bispedømmenivå)?

Vi ønsker ikke å videreføre ordningen med Fellestrådet i sin nåværende form. I en fremtidig kommunestruktur med mulighet for meget store kommuner, må man vurdere om prostiet vil være et kontaktpunkt mellom sognene og kommunene. Prostiet, som ledd i tilsynet, videreføres, og rådgiver hos prosten kan fungere som et bindeledd mellom biskopen og sognet og mellom sognene og kommunene.

Kirkens plass og betydning i lokalsamfunnet i fremtiden må knyttes opp i et samarbeidsforum eller samarbeidsorgan som ligger nært sognene og kommunene.

8 Hvis ordningen videreføres: Bør det gjøres endringer i oppgavefordelingen mellom menighetsråd og fellesråd?

Vi mener at ordningen med fellesråd slik det fungerer i dag ikke bør videreføres. Mer eksplisitte oppgaver kan være regelmessige kontakt med kommunale organer, fordele evt. bevilgede midler fra kommune og stat, ansvar for kirkebygg. Svært mange av oppgavene som nå tillegg fellesrådet, kan overføres til soknet.

9 Bør all virksomhet i soknet underlegges styrings- og ledelsesansvaret til soknets organer?

Vi mener at all virksomhet i sognet bør underlegges sognets (= Menighetsrådets) styrings- og ledelsesansvar, men noen unntak. Unntak kan f.eks være prestenes direkte utøvelse av de kirkelige handlinger.

Menighetsrådet har i dag ansvar for å vekke, nære og stimulere det kirkelige arbeidet i menigheten. Prestetjenesten har ansvaret for forvaltning av ord og sakrament, derigjennom de kirkelige handlinger (dåp, konfirmasjon, vigsel og begravelser). Vi mener at ansvaret for de kirkelige handlingene i den grad det lar seg gjøre, kan integreres i menighetsrådets ansvarsområdet, men at soknepresten og prosten/biskopen skal føre tilsyn med at dette ansvaret forvaltes i henhold til vår kirkes lære og liturgi. Vi mener at menighetsrådet ikke kan instruere presten, men ha adgang til å varsle prosten ved bekymring. Likeså bør presten kunne varsle prosten/biskopen dersom menighetsrådet eller øvrige ansatte går ut over sitt mandat.

10 Hvordan bør daglig ledelse for virksomheten i soknet organiseres?

Ordningen med daglig ledelse i soknet er nødvendig. Daglig leder er å forstå som ansvarlig for effektivisering av menighetsrådets vedtak, initiere og stimulere til samarbeid mellom de ansatte og de frivillige og bidra til godt arbeidsmiljø blant ansatte.

Vi mener at der det ligger til rette for at Soknepresten kan/bør være daglig leder (slik man har det i Norsk kirke i utlandet). Den ordinerte prest har i egenskap av å være teolog den største faglige kompetansen på kirkens egenart. I det ligger en naturlig autoritet som er nyttig for en leder å ha. Samtidig er vedkommende øverste administrative leder i soknet.

I store sogn kan administrative oppgaver delegeres til en administrative stilling som daglig leder og som innehar adekvat kompetanse innen administrasjon og ledelse. Men det faglige ansvaret må alltid ligge hos soknepresten.

Man kan her se på de erfaringer som andre statlige organer : styret (i denne sammenhengen menighetsrådet) ansetter daglig leder, men daglig leder utøver arbeidsgiveres styringsrett i den enkelte saker.

11 Hvilken rolle bør biskopen ha i en fremtidig kirkeordning?

Biskopen skal være ansvarlig for at ord og sakrament i vår kirken forkynnes og forvaltes i tråd med vår kirkes læregrunnlag og ordninger. Biskoper som ikke gjør jobben sin bør kunne avsettes etter nærmere regler.

Biskopen må føre tilsyn med alle medarbeidere i sitt bispedømme, både de som er vigslet og med andre ansatte. Hans oppgave er å se at de utfører sine oppdrag i tråd med vår kirkes læregrunnlag og ordninger. Biskopen bør fortsatt ha godkjenningsmyndighet for lokale liturgier, men for fremtiden begrense sitt mandat til å gi nekte godkjenning dersom utkast er i strid med læregrunnlaget og ikke egen synsing.

Biskopen bør representere «embedet» i sitt bispedømmeråd og i Kirkemøtet.

Biskopen er medlem av Bispemøtet.

Biskopen leder sitt bispedømme, sammen med bispedømmerådslederen.

12 Hvilke virkemidler bør biskopen ha for å kunne ivareta tilsynet på en god måte?

En del av biskopenes tilsyn må gjennomføres ved jevnlig kontakt med prostene som er nærmest sognene. Planer for f.eks gudstjenesteordning, diakoni, trosopplæring må godkjennes av biskopen eller i en arbeidsfordeling/delegasjon mellom biskop og prost.

Det bør evalueres om de tradisjonelle visitaser er hensiktsmessige metoder for tilsyn i våre dager eller om de er for ressurskrevende, eller erstattes av andre former for direkte kontakt.

Tilsyn kan også utøves ved at biskopen (biskopens rådgivere) systematisk tar for seg deler av menighetenes virksomhet, gjennomgår planer og ettergår hvordan denne virksomheten skjer i praksis.

13 Hvordan bør utpeking av biskoper skje i en fremtidig kirkeordning?

Vi ønsker dagens ordning videreført ved nominasjoner til biskop. Kirkerådet velger blant de tre som hadde fått flest stemmer. Kirkerådet må ha et helhetlig perspektiv i utnevnelsen for å ivareta kjønnsfordeling og teologisk ståsted. Man bør også ta hensyn til at bispekollegiet totalt sett skal ha god teologisk kompetanse og et helhetlig perspektiv på Kirken rolle i samfunnet nasjonalt og internasjonalt

14 Bør bispedømmerådet opprettholdes som rådsorgan på bispedømmenivå, og hva skal i så fall være bispedømmerådets rolle i kirkestrukturen?

Bispedømmerådet bør opprettholdes som en rådsstruktur og bør bestå av biskopen og 5 medlemmer, alternativt en fra hvert prosti.

Asker menighetsråd stemte over valgmetoden til bispedømmerådet: 5 ønsker indirekte valg til bispedømmerådet, 4 ønsker direkte valg.

Leder av rådet bør fortrinnsvis ikke være biskopen. Eventuelt kan størrelsen på bispedømmerådene variere og reflektere medlemsmasse i større grad.

Leg kirkelige tilsatte og prester bør være valgbare til bispedømmeråd på generelle lister, ikke egne lister. «Råd» og «embedet» ivaretas prinsipielt på bispedømmenivå og Kirkemøte- nivå av valgt råd og biskoper.

Bispedømmerådene bør være så representative som mulig når det gjelder kjønn, alder, kompetanse, geografisk spredning, kirkepolitisk ståsted.

15 Hvilke oppgaver bør i så fall legges til bispedømmerådet?

Bispedømmerådenes oppgave bør være å legge til rette for menighetenes virksomhet. De bør veilede og inspirere ansatte og frivillige. Bispedømmerådene bør ha arbeidsgiveransvaret for alle tilsatte. Utøvelsen av innstillinger og ansettelse kan delegeres til større menigheter.

16 Bør alle ansatte ha den samme arbeidsgiver og hvilket organ bør dette i så fall være?

Alle på en arbeidsplass må ha samme arbeidsgiver. Bispedømmerådet bør ha ansettelsesmyndighet men kan delegeres dette til menigheten. Bispedømmerådet må yte bistand til menighetene i personalforvaltning. Dersom det er delegert til menigheten bør biskopen eller en representant for biskopen, være representert i innstillingsrådet.

17 I hvilken grad bør arbeidsgiverfunksjoner fordeles på de ulike organer? (Biskopen regnes i denne sammenheng som et organ).

Arbeidsgiverfunksjonen for alle ansatte må legges til bispedømmerådet. Men for mange stillinger kan utøvelsen av innstilling, ansettelse, inngåelse av arbeidsavtaler utføres på delegasjon til soknet. I en slik ordning er det ikke noe i veien for at bispedømmerådet også kan velge å delegeres presteansettelser. Bispedømmerådet må yte bistand til menighetene i personalforvaltning. Arbeidsgiveres styringsrett bør legges sognet ved menighetsrådet og daglig leder.

18 I hvilken grad bør det åpnes opp for lokale og regionale variasjoner i organiseringen av arbeidsgiveransvaret?

Våre hørings svar tar utgangspunkt i de erfaringer vi har fra vår menighet. Det er klart at i vårt vidstrakte land, med sogn av ulik størrelse og med store avstander, kan det være viktig å tilpasse organiseringen av arbeidsgiveransvaret. Slik at det lar seg gjennomføre på forsvarlig vis.

19 Hvordan bør man på best mulig måte ivareta særpreget til prestatjenesten og andre vigslede tjenester?

Fortsatt er det biskopen som ordinerer prester og dette gir et særlig ansvar i personalhåndtering av denne gruppen. Biskopen sender også tjenestebrev til de andre som er vigslet. Slik kirkelandskapet ender seg er det stadig flere stillinger med aktiv arbeidet inn mot kirkens kjerneoppgaver som ikke er vigslet (menighetspedagoger f.eks). Biskopen har gjennom sitt tilsyn et særlig ansvar for at alle ansatte arbeider i tråd med kirkens trosgrunnlag.

20 Har høringsinstansen synspunkter på Kirkemøtets rolle i kirken?

Kirkemøtet må opprettholdes som Den norske kirkes øverste representative organ. Kirkemøtets primære oppgave må være å legge til rette for at menighetene kan drive godt og etter sitt formål. Det bør primært håndtere saker generert ut fra menighetens behov. Kirkemøtet bør videre håndtere saker som kun kan håndteres nasjonalt. Kirkemøtet må nødvendigvis ikke selv drive saksbehandling. Det kan opprettes ulike arbeidsutvalg f.eks en liturgikommisjon (f.eks bestående av bispemøtet og enkelte eksperter på liturgi og kirkemusikk) som legger frem for KM saker til vedtak.

21 Har høringsinstansen synspunkter på hvordan Kirkemøtet skal settes sammen?

Vi mener at representasjonen til Kirkemøtet på reduseres, det er nødvendig for å få til nødvendige innsparinger.

Flertallet av representasjonen må være fra bispedømmerådet. For å sikre Kirkemøtets kompetansegrunnlag bør det være mulig å velge også direkte valg. Døvekirken og det samiske kirkelivet må være representert på Kirkemøtet.

22 Har høringsinstansen synspunkter på Bispemøtets oppgaver og rolle i kirkeordningen, herunder forholdet til Kirkemøtet og Kirkerådet?

Bispemøtet er det kollegiale felleskapet mellom biskopene. Bispemøtet trenger ikke ha en mer markert rolle enn i dag. Bispemøtet velger sin preses (leder). Vi bør gå bort fra betegnelse «ledende biskop» som gir assosiasjoner til helt andre samfunnsaktører (næringslivet). Bispemøtet bør i større grad tilstrebe å fremstå som enhetens embede, og slik bidra til at kirken fremstår som en til tross for ulike meninger. Vi forventer at biskoper opptrer lojale i forhold til Kirkemøte og Bispemøte med mindre det handler om samvittighet og forståelse av læregrunnlaget.

23 Har høringsinstansen synspunkter på spørsmålet om ledelse av biskopene?

Ordningen med preses bør videreføres, både som overordnet biskopene, og som den naturlig kontakt for regjering og Storting når det er påkrevet.

24 Har høringsinstansen synspunkter på Kirkerådets funksjon og sammensetning?

Kirkerådet bør ikke nødvendigvis bestå av representanter fra alle bispedømmer, og kan derved reduseres, f.eks til 7 representanter + preses. Bispedømmeråd som ikke er representert kan evt sende observatører da møtene er åpne. Inntrykket i dag er at det skjer liten profilering av eget bispedømme i Kirkerådet. Viktige saker har allerede vært sendt bispedømmerådet på høring i forkant av behandling i KR og/eller vært tatt opp på Kirkemøtet. Dette forslagene vil kunne føre til nødvendige innsparinger.

25 Bør ordningen med en egen lærenemnd videreføres, og hvilken funksjon skal en slik nemnd i så fall ha?

Vi bør fortsatt ha en lærenemnd, men det kan være nødvendig å se på sammensetningen

- 26 Har høringsinstansen synspunkt på hvordan ansvaret for samisk kirkeliv skal ivaretas i en fremtidig kirkeordning?
- 27 Har høringsinstansen synspunkt på hvordan ungdomsdemokratiet og Ungdommens kirkemøte skal ivaretas i en fremtidig kirkeordning?

Det er vår oppfatning av Den norske kirke bør ha ett sentralkirkelig råd, Kirkerådet, med overordnet ansvar for alle kirkelige spørsmål innenfor Kirkemøtes ansvarsområdet. Kirkerådet må gjerne oppnevne fagorgan under seg og det kan være riktig å vurdere om Samisk kirkeråd, Mellomkirkelig Råd, Ungdomsrådet osv bør vurderes som dette. Det betyr ikke at man reduserer viktigheten av anliggende.